

Makroekonomický vývoj a finanční stabilita v České republice

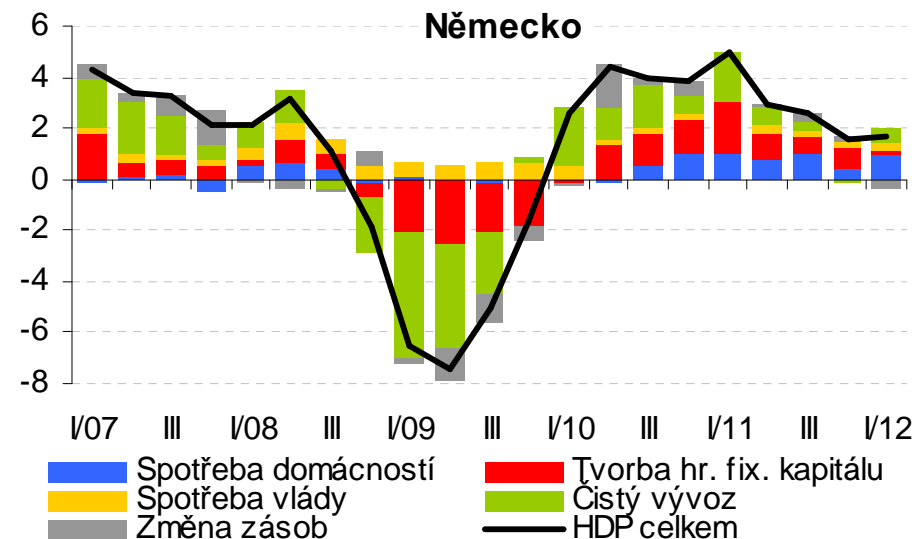
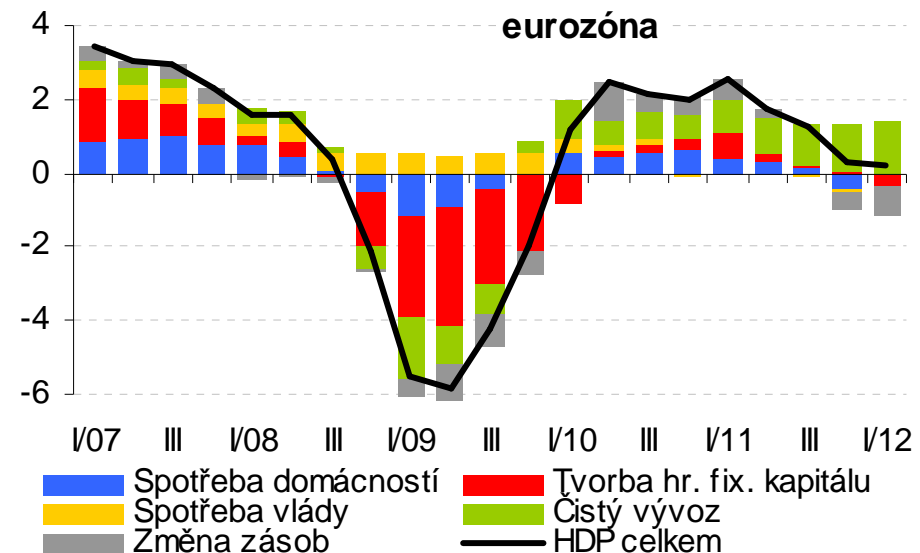
Vladimír Tomšík
viceguvernér ČNB

Výroční konference českých diplomatů - ekonomických radů
a ekonomických tajemníků

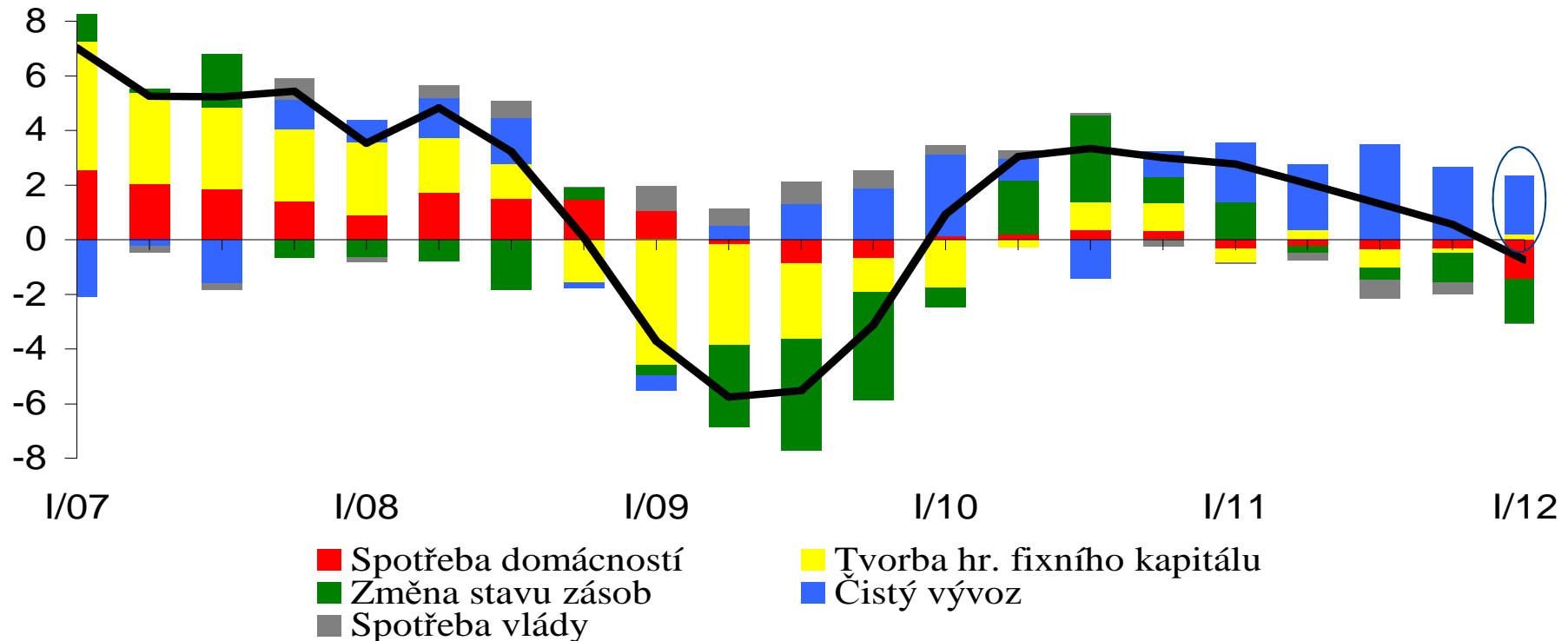
26. června 2012

I.
Makroekonomický vývoj v zahraničí a v ČR

- V celé eurozóně probíhá výrazné zpomalení ekonomické aktivity.
- U našeho největšího obchodního partnera (Německa) je zpomalení mírnější.
- Růst HDP eurozóny je tažen zejména čistým exportem, v Německu hraje významnou roli také domácí poptávka.

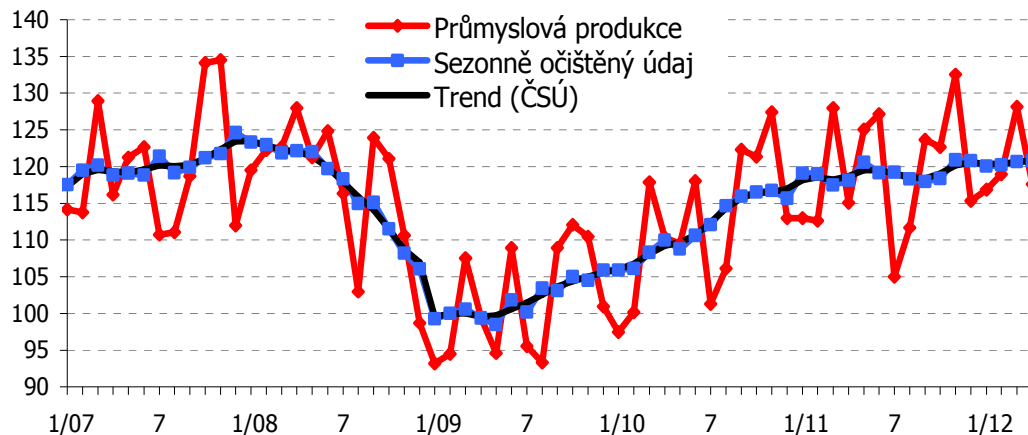

Příspěvky složek k meziročnímu růstu HDP (v p.b.)

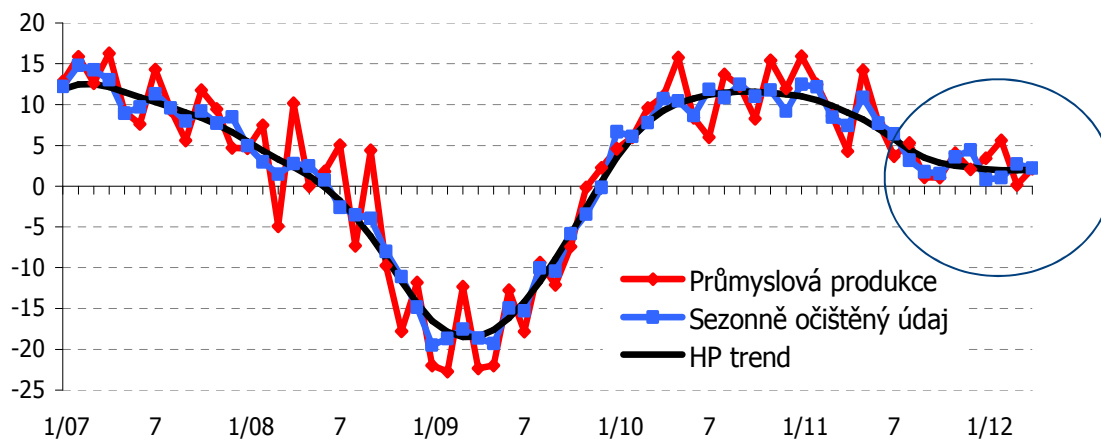

- Na začátku roku 2012 došlo k poklesu ekonomiky o 0,7 %.
- Ani růst čistých vývozů už nestačí kompenzovat pokračující pokles domácí poptávky.

**Průmyslová produkce
(stálé ceny, průměr roku 2005 = 100)**

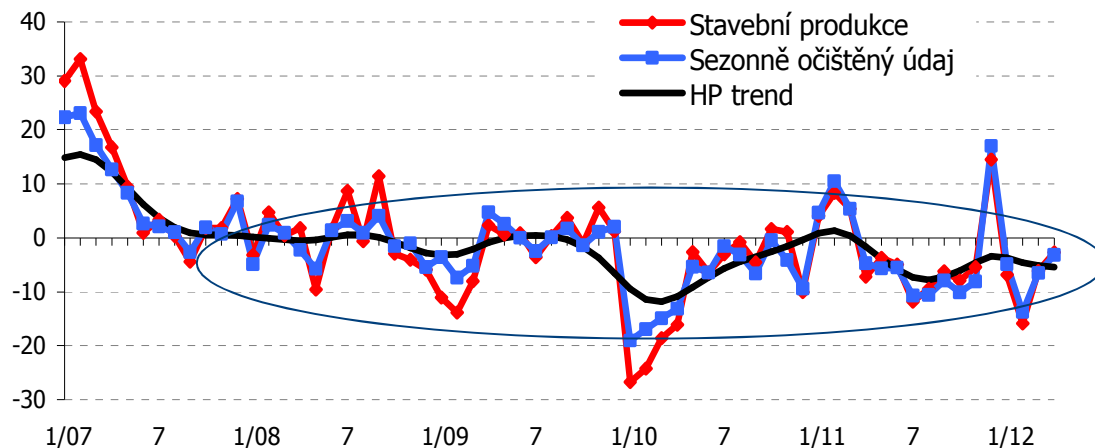
**Průmyslová produkce
(stálé ceny, meziroční změny v %)**

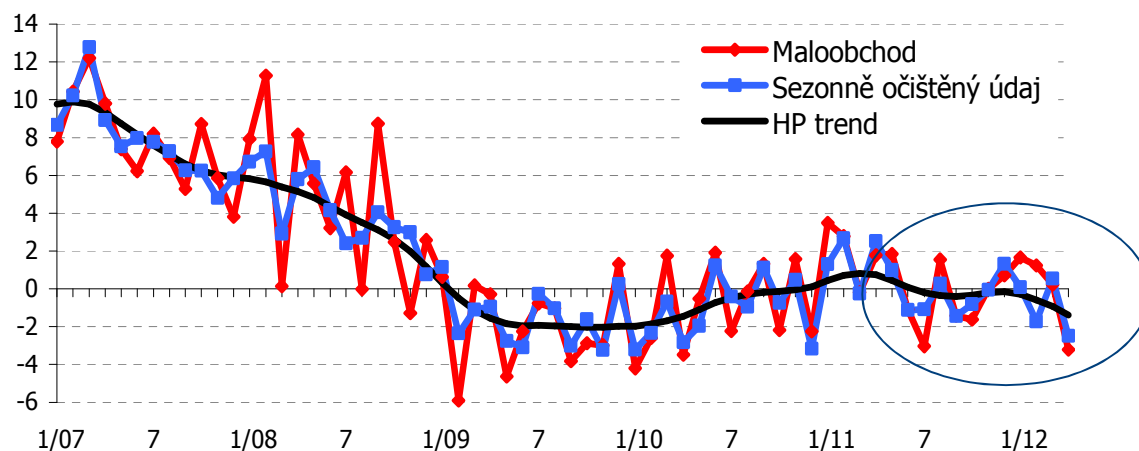
- Průmysl byl doposud hlavním tahounem ekonomiky – těžil z ekonomické aktivity v Německu.
- Produkce je zhruba na úrovni převládající v polovině roku 2008.
- V poslední době však úroveň produkce víceméně stagnuje a její meziroční tempo výrazně zpomalilo.
- Zřetelně zpomalil i růst nových zakázek.

Současný vývoj ve stavebnictví a maloobchodě

Stavební produkce
(stálé ceny, meziroční změny v %)

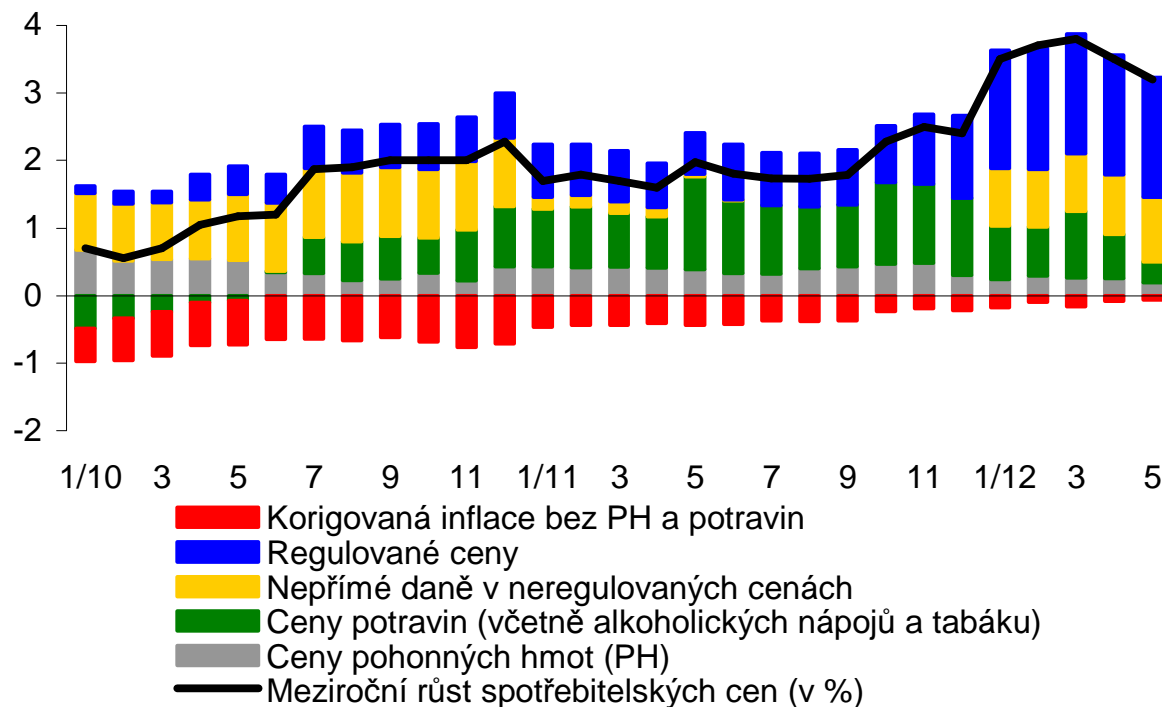

Maloobchod (NACE 47)
(stálé ceny, meziroční změny v %)

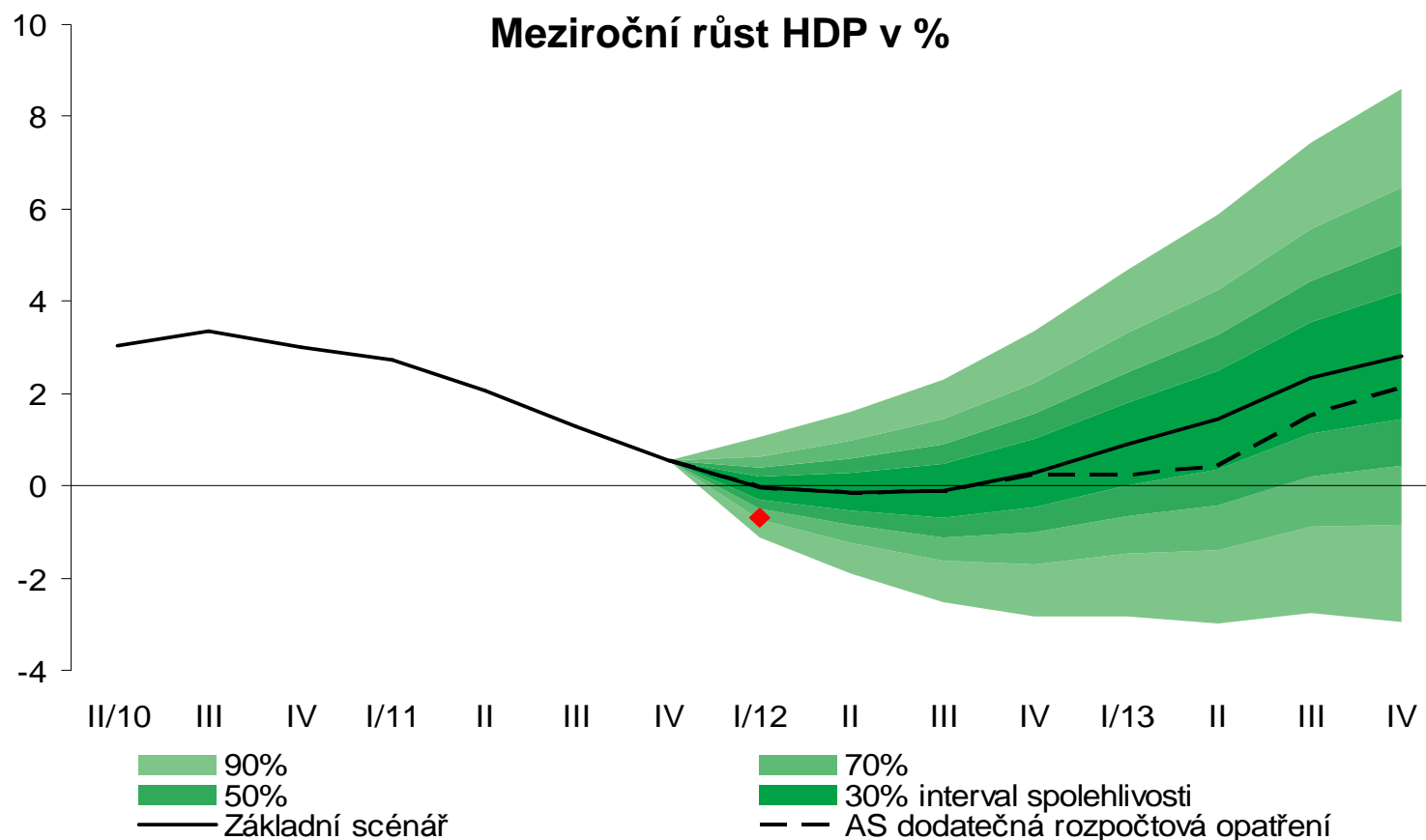
- Stavební produkce je přibližně na úrovni roku 2003 a stále pokračuje v meziročních poklesech.
- Na nízké a nadále klesající úrovni jsou i zakázky ve stavebnictví.
- Tržby v maloobchodě odrážejí utlumenou spotřebitelskou poptávku (vliv fiskální konsolidace a poměrně slabého trhu práce).

Meziroční změny inflace (v %, příspěvky v proc. bodech)

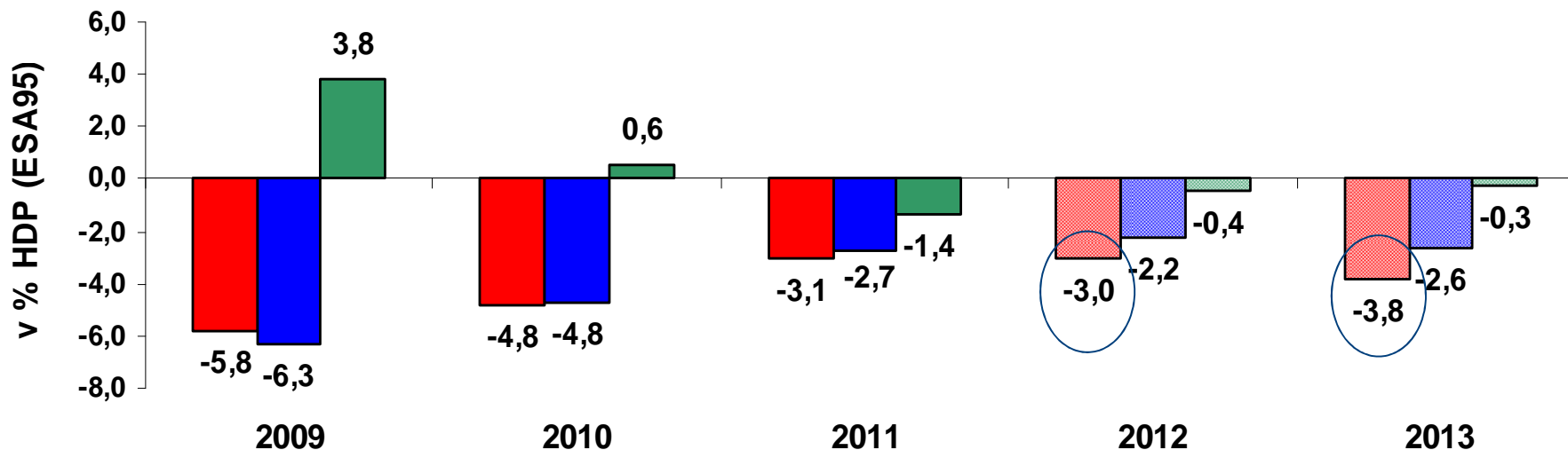
- Inflace se v současnosti pohybuje nad horní hranicí tolerančního pásma cíle ČNB; toto je dáno především změnami DPH (bez nich byla inflace v květnu 2012 na cíli).
- Domácí ekonomika nevytváří poptávkové inflační tlaky.
- Růst inflace kromě DPH táhne hlavně vývoj regulovaných cen a potravin.

II. Makroekonomická prognóza ČNB

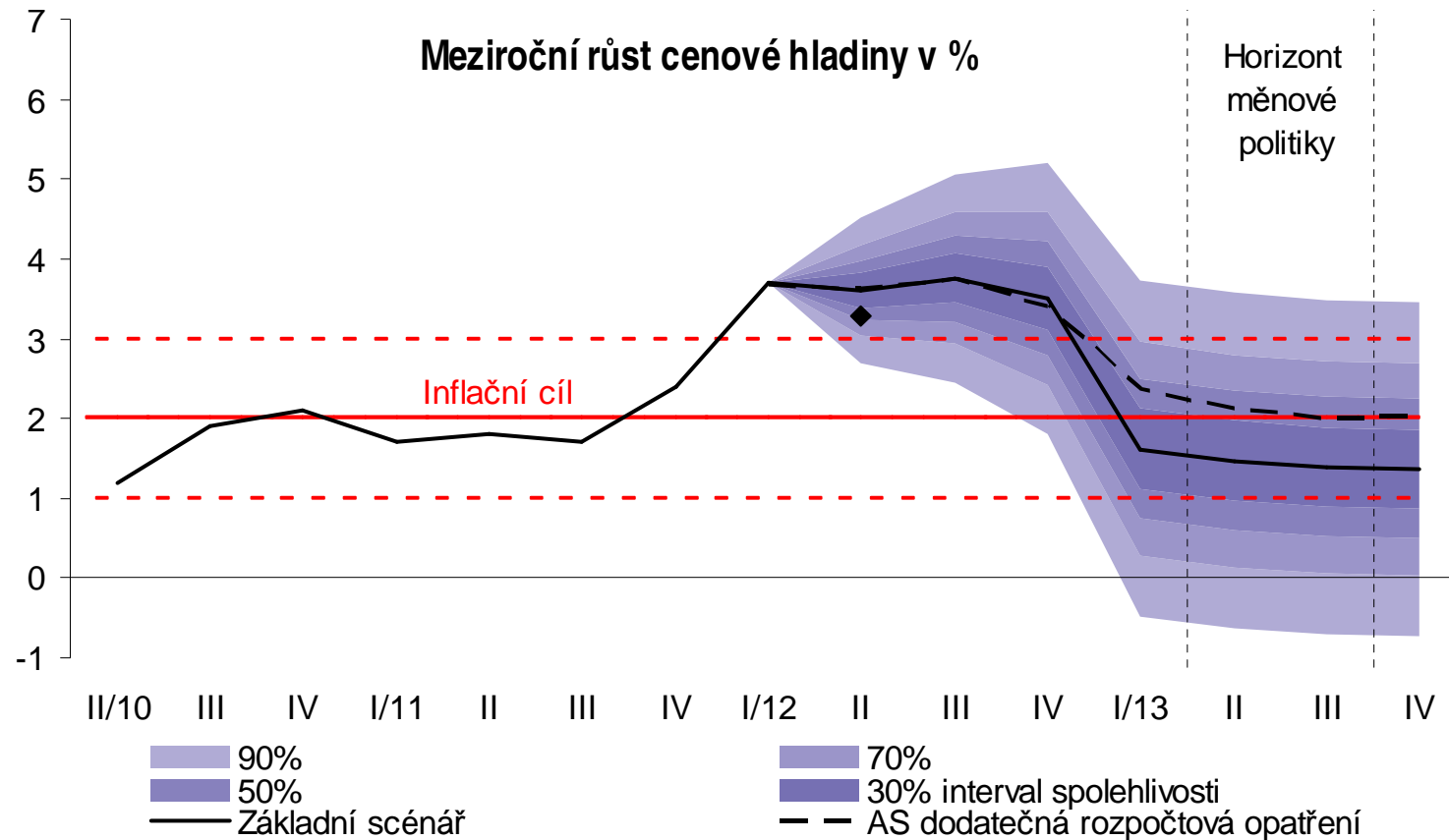
- Česká ekonomika bude dle prognózy v letošním roce stagnovat v reakci na výrazné zpomalení zahraniční poptávky a pokračující domácí fiskální konsolidaci.
- Výsledek za 1.Q 2012 (-0,7 % meziročně) byl pod prognózou.

■ Saldo vládního sektoru ■ Strukturální saldo (ESCB) ■ Reálná spotřeba vlády s.a (mzr. v %)

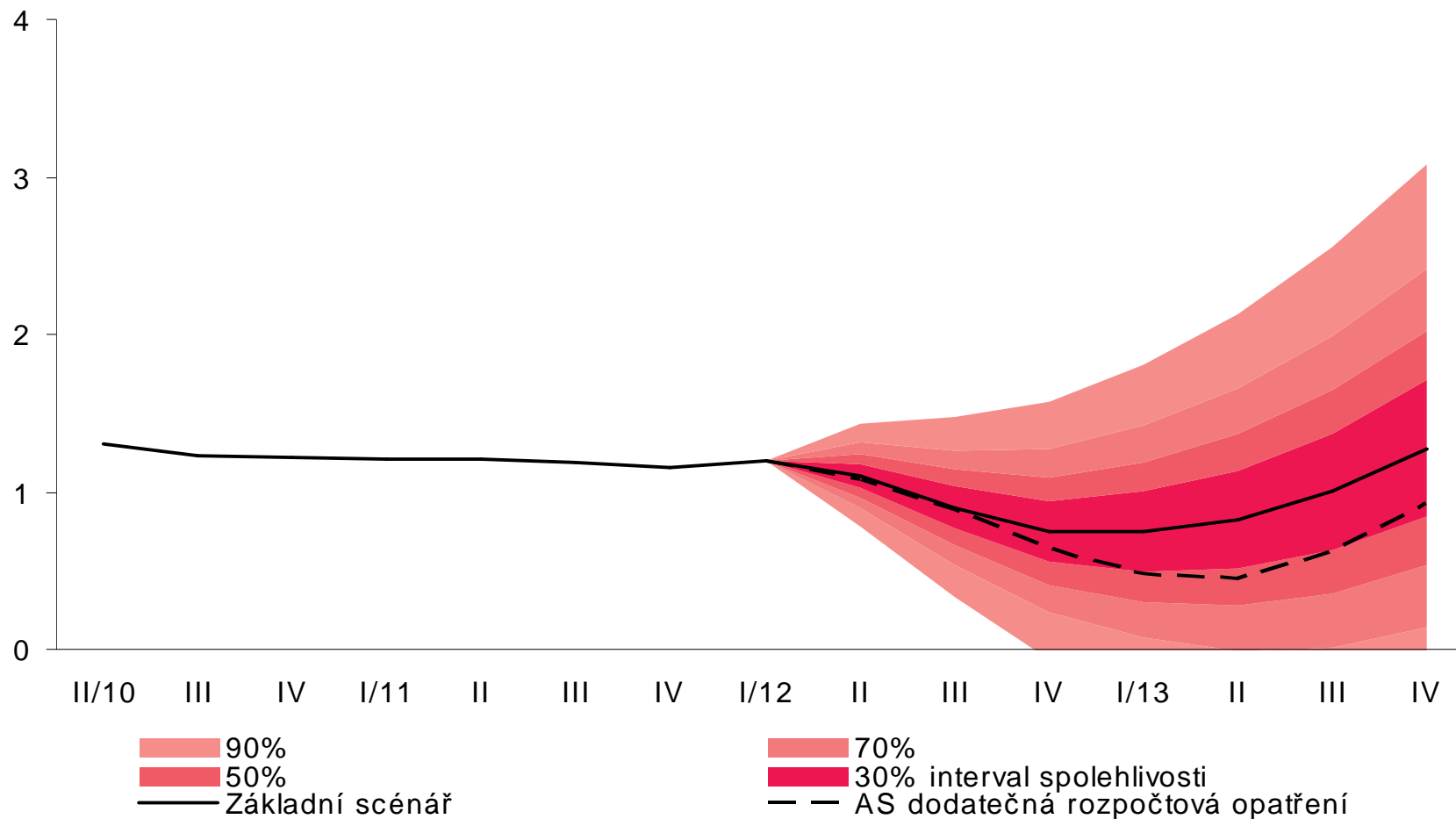

- V roce 2011 dosáhl deficit 3,1 % HDP (výrazné krácení vládních investic).
- V roce 2012 nepatrný pokles deficitu na 3 % HDP (nárůst DPH vs. urychlení vládních investic a útlum ekonomiky), v roce 2013 nárůst na 3,8 % HDP (předpokládaný dopad penzijní reformy v rozsahu 0,4 % HDP).
- Strukturální deficit pro léta 2012-13 prognózován kolem 2,5 % HDP, bez nového balíku vládních opatření z dubna 2012 (součást alternativního scénáře).

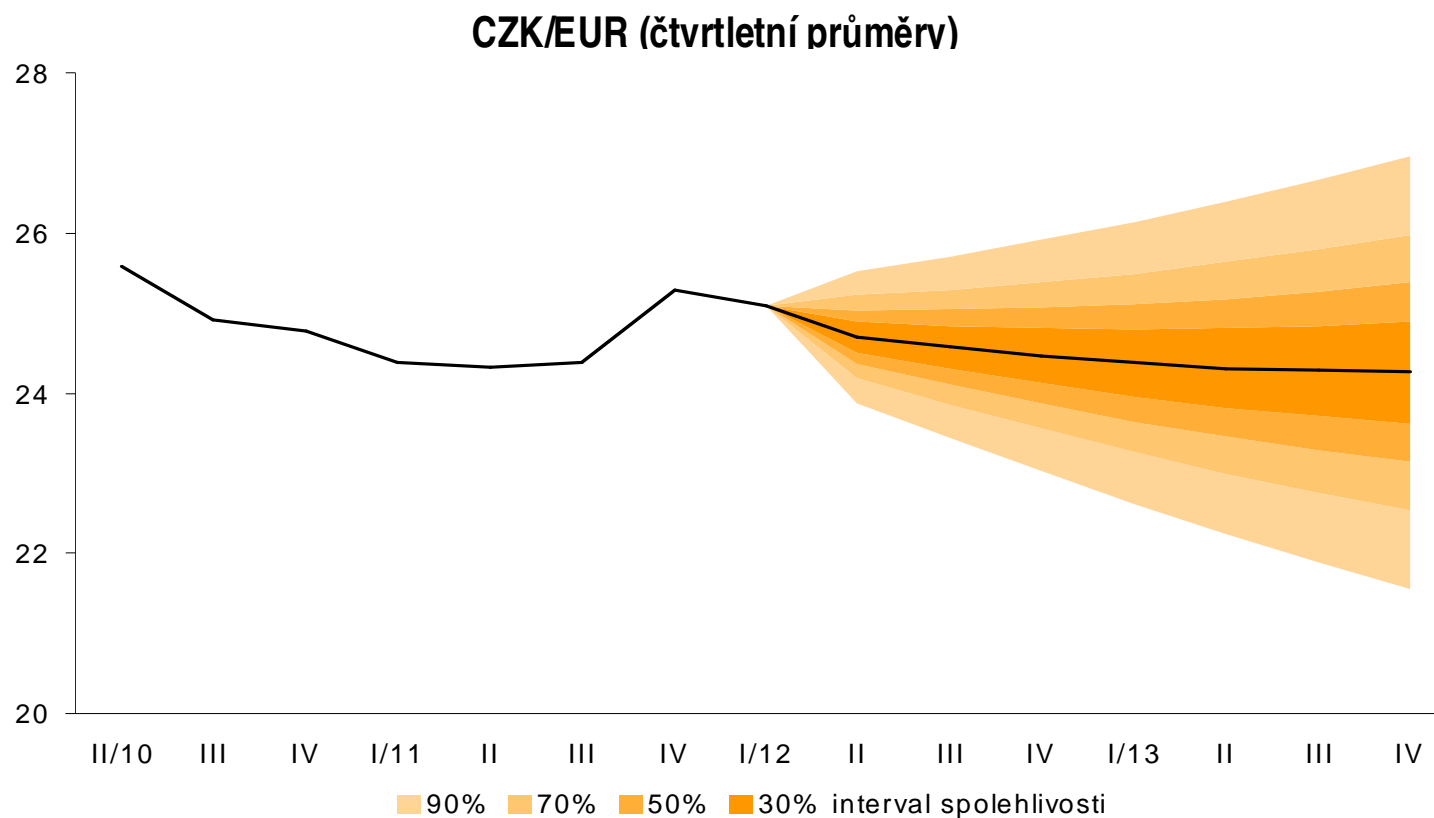
Prognóza celkové inflace

- Celková inflace se bude dočasně držet poblíž současných zvýšených hodnot zejména v důsledku nedávné změny DPH. Na počátku roku 2013 je očekáván návrat celkové inflace pod cíl.
- Základní scénář pracuje se sjednocením obou sazeb DPH na 17,5 % v roce 2013 a alternativa se sazbami 15 % a 21 %.

- S prognózou je konzistentní pokles tržních úrokových sazeb ve zbývajícím čtvrtletí letošního roku a jejich následný mírný nárůst od druhé poloviny roku 2013.

- Kurz koruny k euru na prognóze pozvolna posiluje.
- Na kratším konci: mírně kladný úrokový diferenciál a příznivé výsledky zahraničního obchodu; delší období: vliv oživení v zahraničí a očekávané obnovení reálné konvergence.
- Aktuálně však kurz zřetelně oslabil vlivem krize v eurozóně.

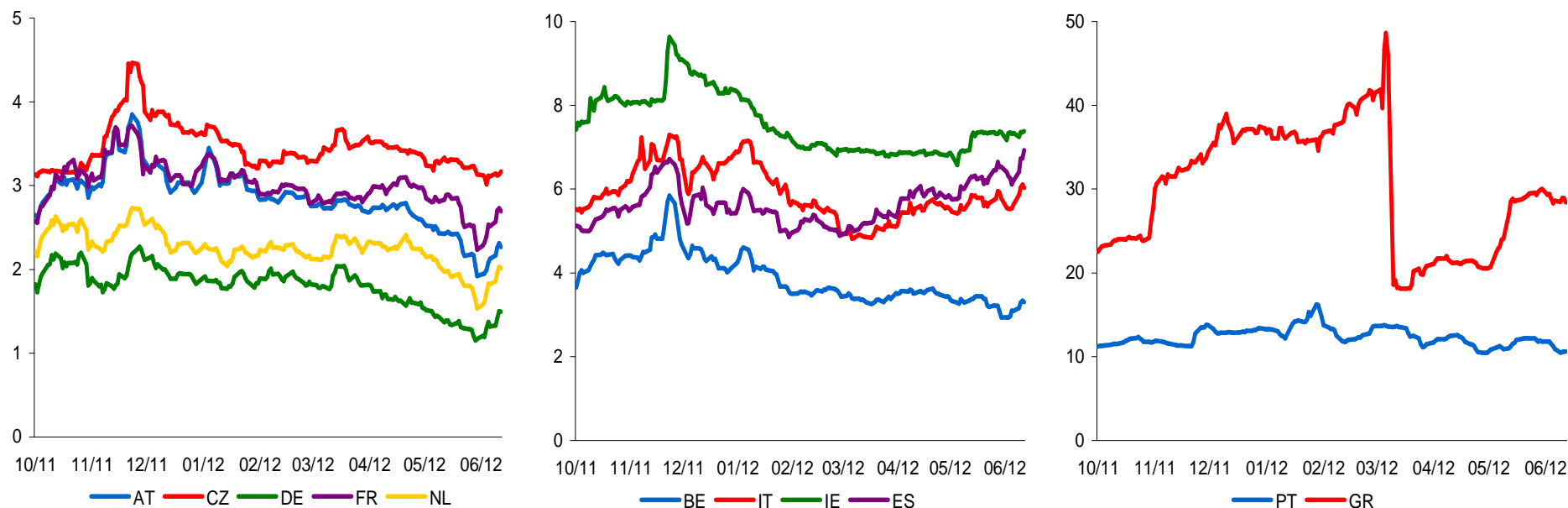
III.

Vývoj ve finančním sektoru

- V průběhu listopadu došlo k prudkému zvýšení požadovaných výnosů z vládních dluhopisů.
 - Začaly vznikat pochybnosti o solventnosti vysoce zadlužených zemí a o jejich schopnosti zůstat v měnové unii ...

Výnos 10letých vládních dluhopisů vybraných zemí

(v % p.a.)

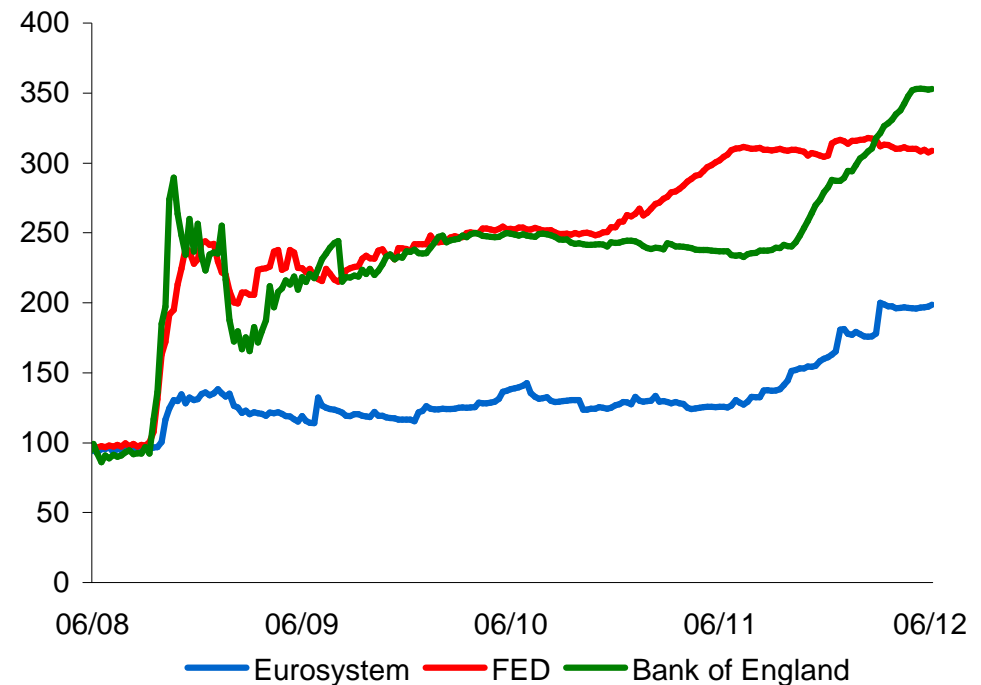
Pramen: Thomson Datastream

- V dubnu 2012 se nervozita na trhy z části vrátila.

- Dlouhodobé dodávací operace ECB (resp. eurosystému) - LTRO:
 - od prosince 2011 v rámci 3letých LTRO dodání cca 1.000 mld. eur, po odečtení splátek jiných facilit v čistém vyjádření zhruba 500 mld. eur, po přidání dalších facilit celkem půjčuje bankám 1.200 miliard eur.
- Význam operací ECB:
 - ukončily akutní krizi likvidity v eurozóně a „koupily“ tím vládám čas na realizaci stabilizačních opatření,
 - část prostředků čerpaných bankami byla investována do vládních dluhopisů (informace z trhů hovoří o nákupu italských a španělských dluhopisů),
 - nevyřešily problém kritického stavu veřejných financí v některých zemích, naopak oslabily tlak na jejich řešení.

- Jsou LTRO nebezpečné?
 - dodávky likvidity přes LTRO nejsou kvantitativně dramatické – v podstatě bankám nahradí část zdrojů získávaných tržním financováním,
 - v dalších 3 letech budou banky muset refinancovat dlouhodobější zdroje pasiv za zhruba 1.000 mld. eur,
 - spíše než proinflační efekty jsou rizikem těchto operací nepříznivé dopady na funkčnost zdrojových trhů.

Vývoj celkových aktiv klíčových centrálních bank
(bazické indexy; červen 2008 = 100)

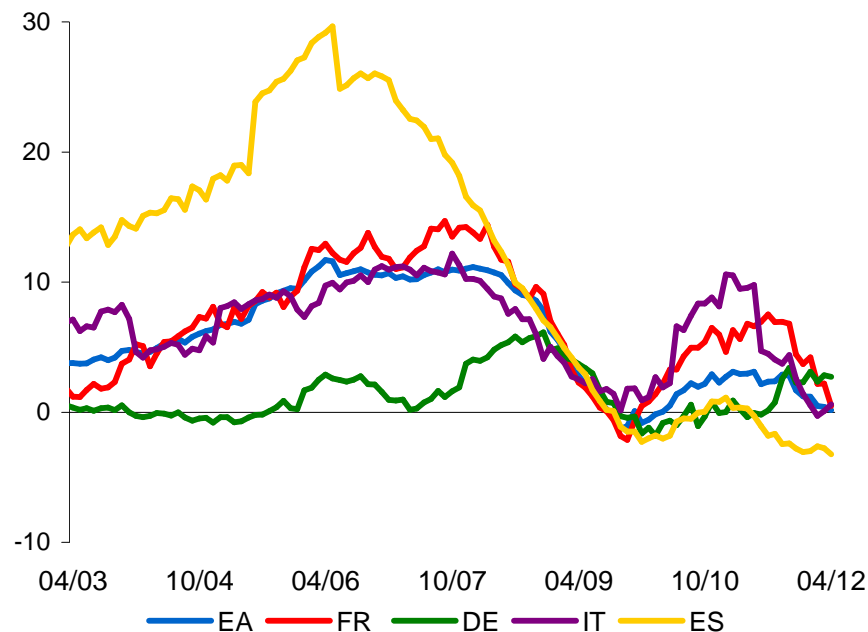
Pramen: Thomson Datastream

- V reakci na růst nedůvěry ve stabilitu některých bankovních sektorů regulátoři nyní požadují po velkých evropských bankách:
 - držet vyšší základní kapitálovou přiměřenost a nad rámec toho ještě „konzervační“ polštáře či rezervy proti potenciálním ztrátám,
 - posílit bilanční likviditu přechodem ke stabilnější struktuře financování (navázat poskytované úvěry ve vyšší míře na domácí vklady a zdroje získané vydáváním dlouhodobých dluhopisů).
- V návaznosti na situaci v bankovních sektorech a zvýšené regulatorní požadavky vznikají obavy z tzv. „deleveragingu“:
 - strach, že banky budou snižovat rizikově vážená aktiva prodejem aktiv či omezením úvěrování,
 - obava, že nedostupnost externích zdrojů pro financování výroby omezí již tak slabý hospodářský růst.

Úvěrová dynamika v eurozóně přechází do záporných hodnot

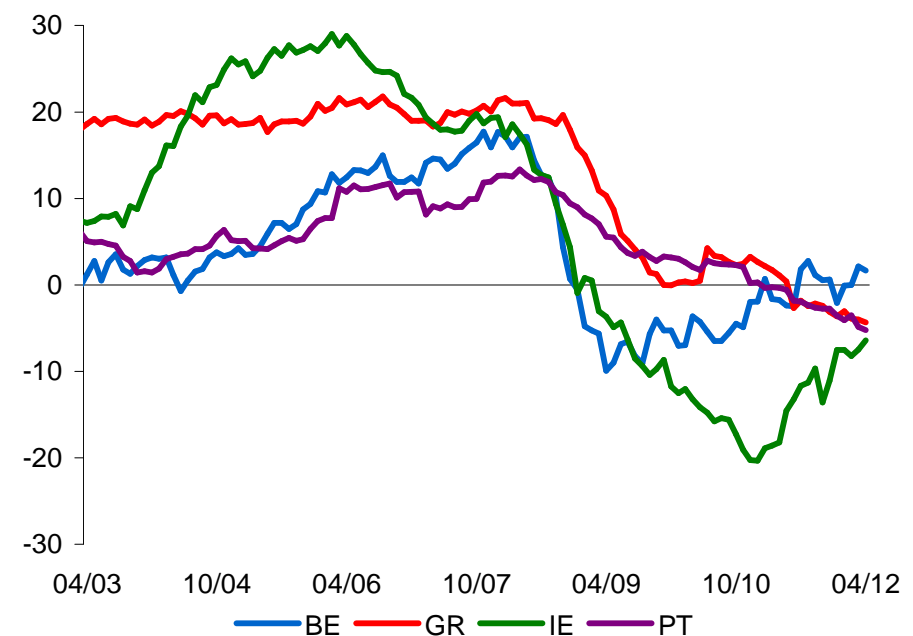
- Úvěry v eurozóně jako celku v únoru přestaly růst.
- V některých zemích absolutně klesají - to se týká nejen Řecka, Portugalska a Irska, ale i Španělska....

Tempo růstu úvěru velkých ekonomik eurozóny
(v % mzr., úvěr privátnímu sektoru)

Pramen: Thomson Datastream

Tempo růstu úvěru vybraných menších ekonomik eurozóny
(v % mzr., úvěr privátnímu sektoru)

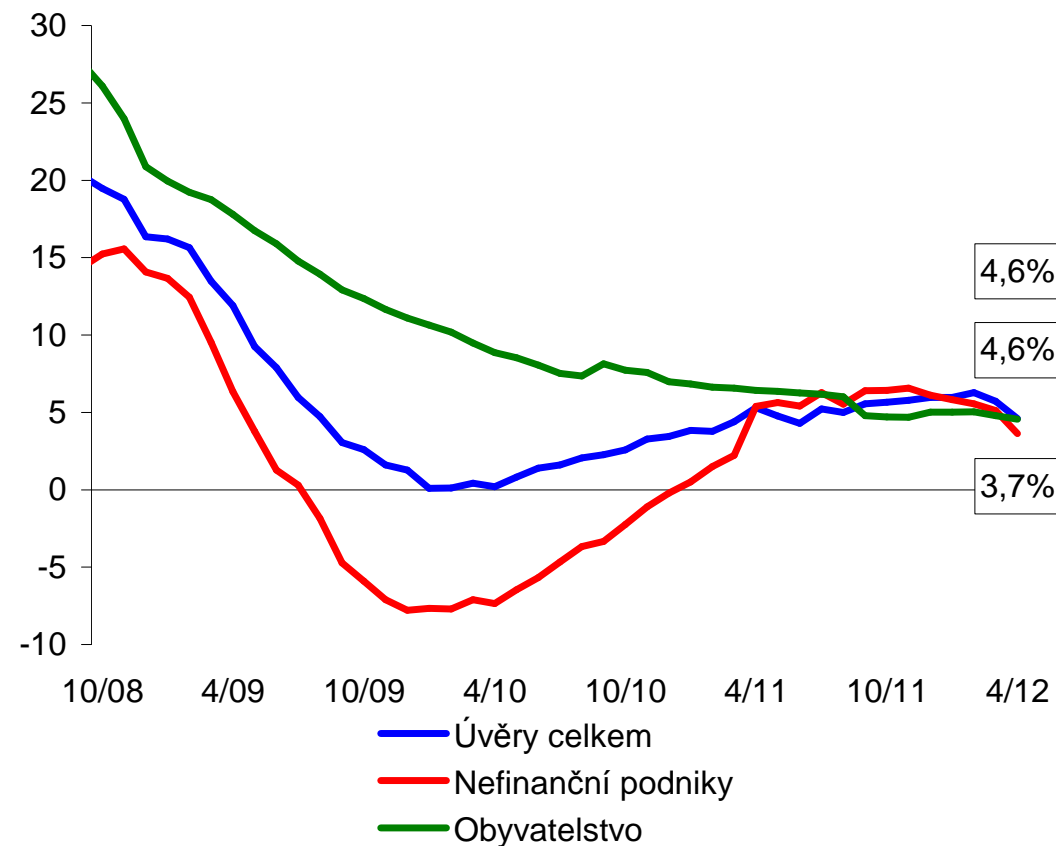

Pramen: Thomson Datastream, Bank of Greece

Úvěrová dynamika v ČR zůstává pozitivní (1)

- V ČR dubnová data příliš neindikují zhoršenou dostupnost úvěrů nebo zpřísnění úvěrových podmínek.

Meziroční dynamika růstu úvěrů
(v %)

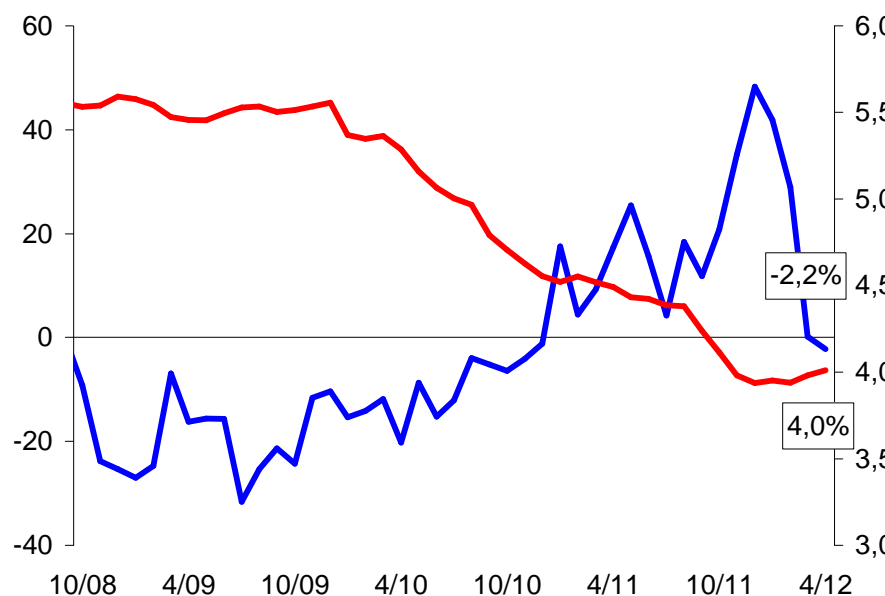
Pramen: ČNB

Úvěrová dynamika v ČR zůstává pozitivní (2)

- Trh „nových“ úvěrů na bydlení těží z historicky nízkých klientských úrokových sazeb a rostoucího podílu refinancování.
- Vývoj nově poskytnutých úvěrů nefinančním podnikům odráží slabou investiční aktivitu.

Nové korunové úvěry na bydlení

(v %)

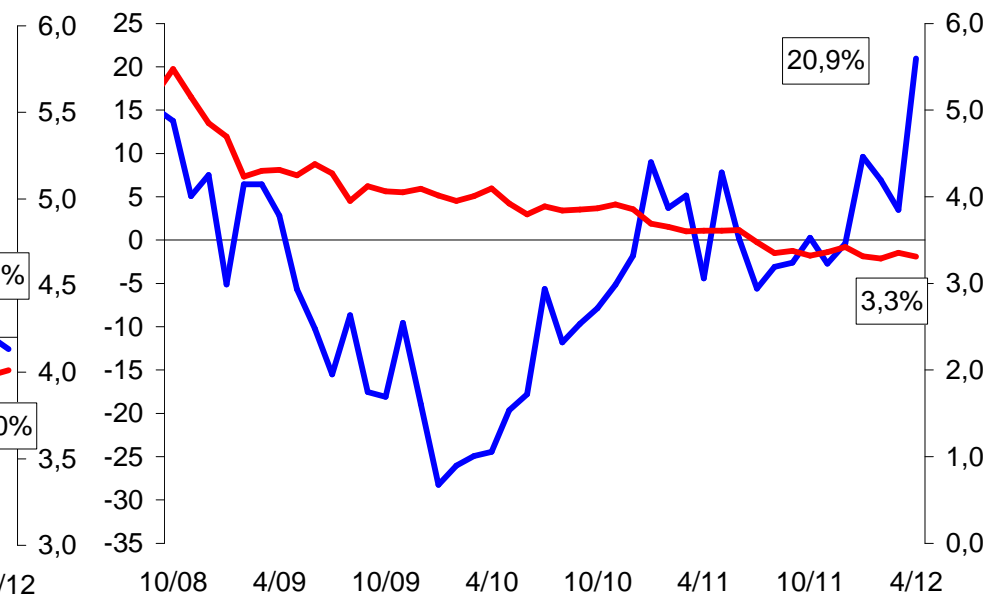

— Meziroční změna objemu úvěrů — Úroková sazba (pravá osa)

Pramen: ČNB

Nové korunové úvěry nefinančním podnikům

(včetně kontokorentních úvěrů, v %)

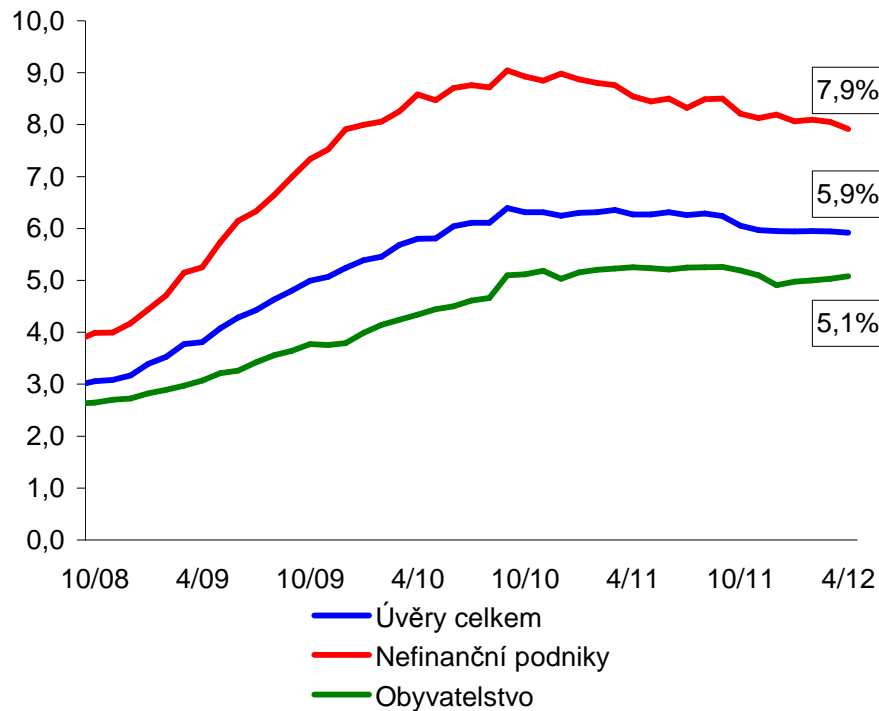

— Meziroční změna objemu úvěrů — Úroková sazba (pravá osa)

Pramen: ČNB

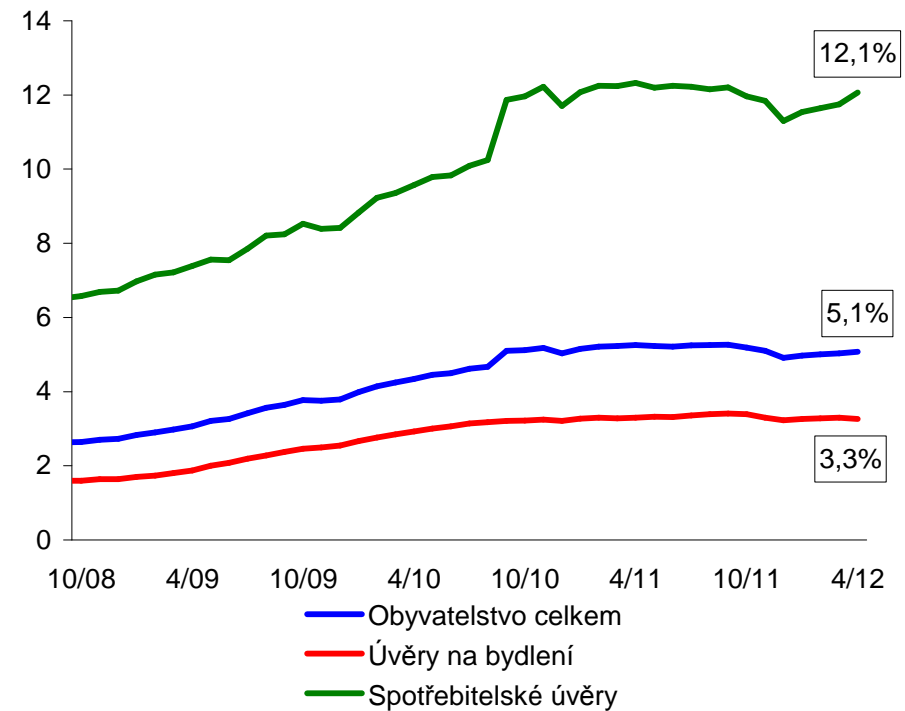
- Podíl úvěrů v selhání na úvěrech celkem již mírně klesl
 - zejména v segmentu úvěrů poskytovaných podnikům,
 - stagnace v segmentu úvěrů poskytnutých domácnostem odráží nepříznivý vývoj na trhu práce.

Vývoj podílu úvěrů v selhání na celkových úvěrech (v %)

Pramen: ČNB

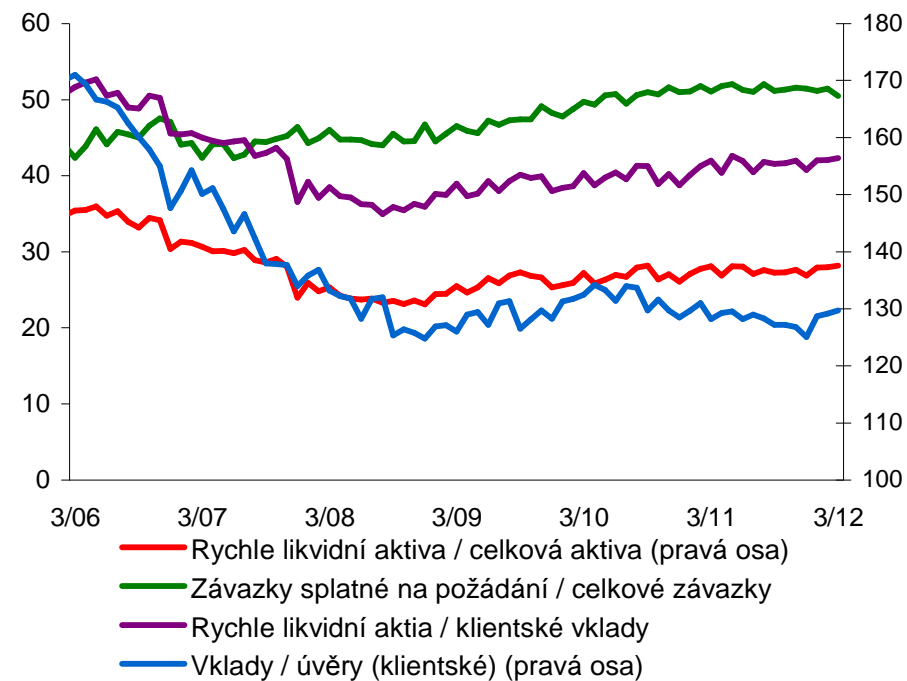
Vývoj podílu úvěrů v selhání na celkových úvěrech obyvatelstvu (v %)

Pramen: ČNB

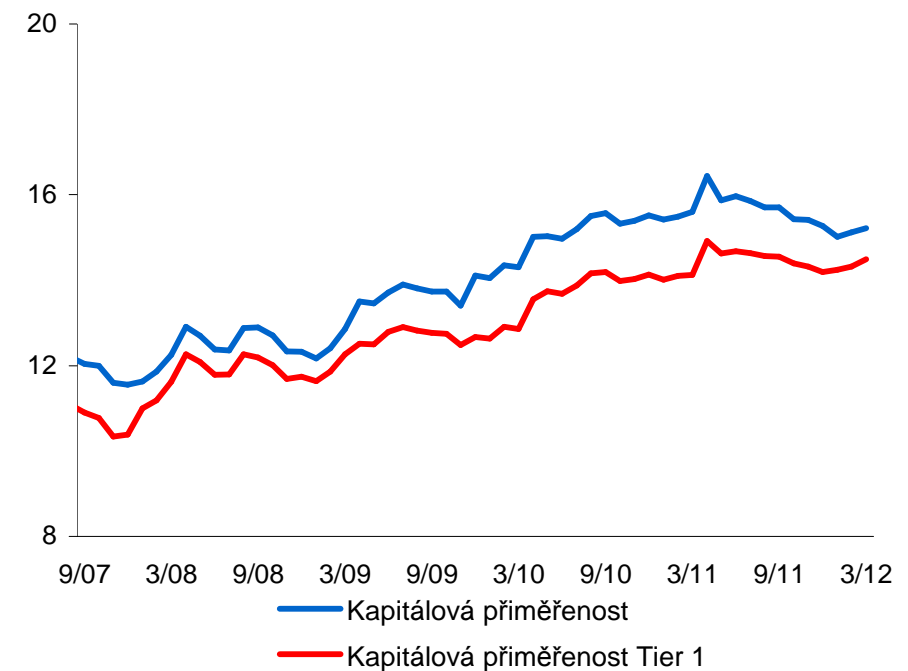
- Český bankovní sektor zůstává zdravý, s přebytkem klientských vkladů nad úvěry, nezávislý na externím financování a dobře kapitalizovaný.
 - podíl vysoce likvidních aktiv zůstává stabilně mírně pod 30 %,
 - kapitálová přiměřenost činila ke konci března 2012 celkem 15,2 %.

Poměry likvidity v bankovním sektoru
(%)

Pramen: ČNB

Kapitálová přiměřenost
(v %)

Pramen: ČNB

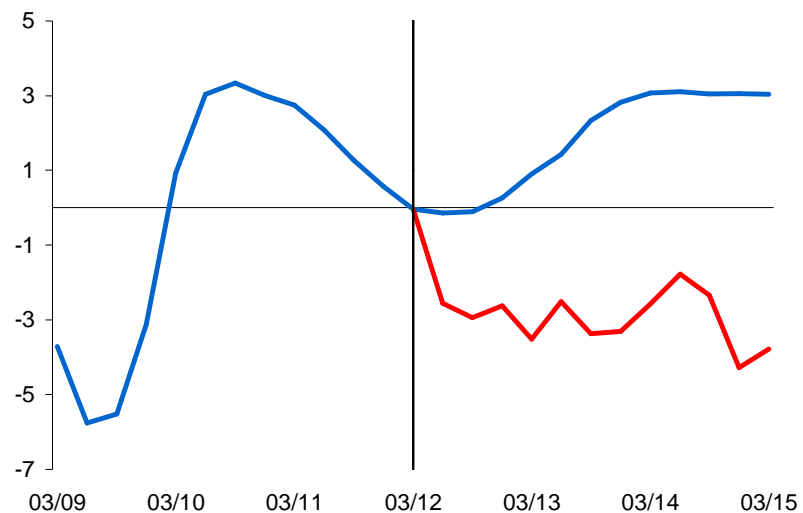
IV.
Aktuální makrozátěžové testy ČNB
(Zpráva o finanční stabilitě 2011/2012, červen 2012)

- Zátěžový scénář "**Evropa v depresi**"
 - zdůrazňuje riziko dlouhodobějšího propadu ekonomické aktivity (poptávkové a nabídkové šoky ze zahraničí)
- Nad rámec scénáře *Evropa v depresi* jsou testována další rizika v citlivostních analýzách:
 - silně nepříznivý vývoj na finančních trzích,
 - odpisy pohledávek za zadluženými zeměmi EU,
 - ztráty z expozic domácích bank vůči zahraničním matkám,
 - úpadek největších dlužníků každé banky.

Zátěžový scénář (2)

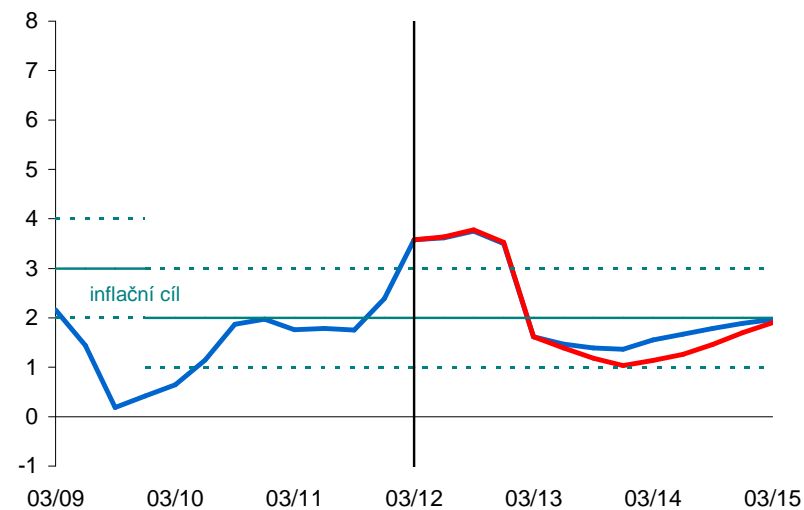
Alternativní scénáře: vývoj růstu reálného HDP

(v %)

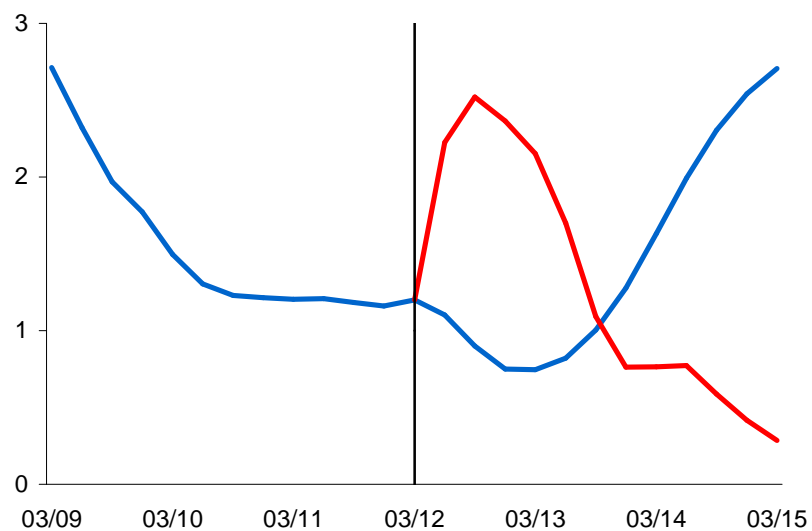
Alternativní scénáře: vývoj inflace

(v %)

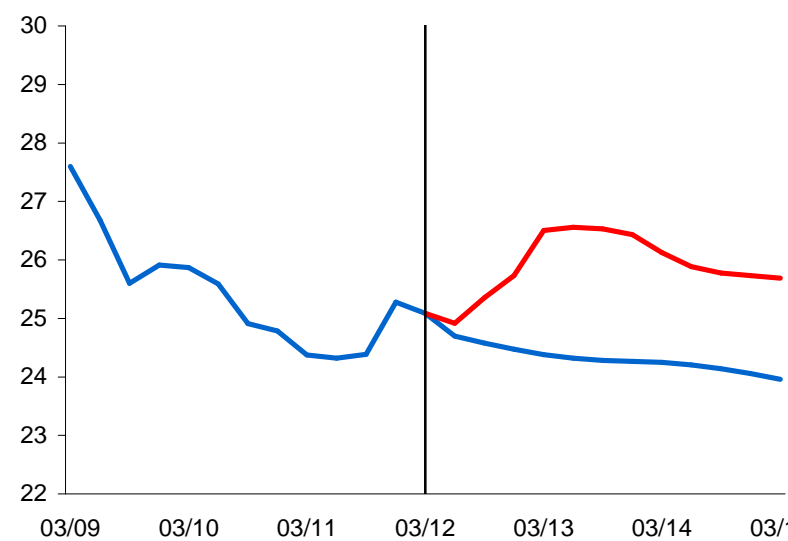
Alternativní scénáře: vývoj 3M Príbor

(v %)

Alternativní scénáře: vývoj měnového kurzu

(CZK/EUR)

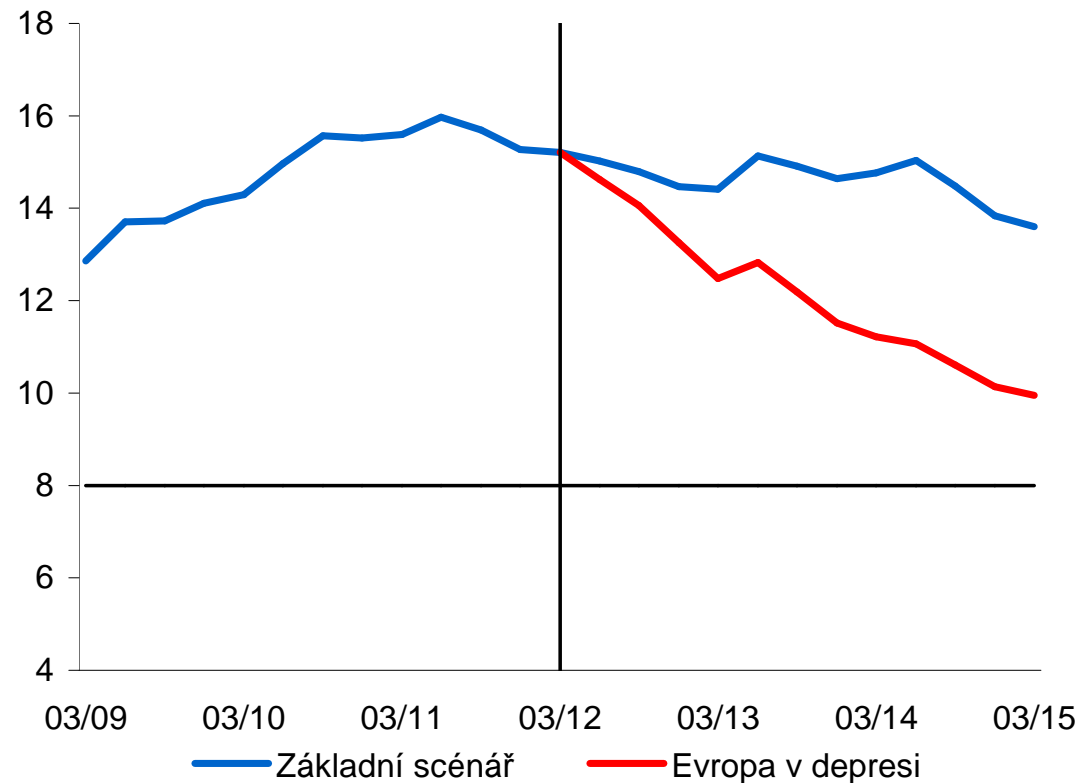
— Základní scénář — Evropa v depresi

— Základní scénář — Evropa v depresi

- Zátěžový scénář *Evropa v depresi* předpokládá nárůst úvěrových ztrát a pokles příjmů bank.

- Kapitálové injekce pro banky s výslednou přiměřeností pod 8 % by činily cca 15 mld. Kč (0,4 % HDP).

Vývoj kapitálové přiměřenosti podle jednotlivých scénářů (v %)

Pramen: ČNB, výpočty ČNB

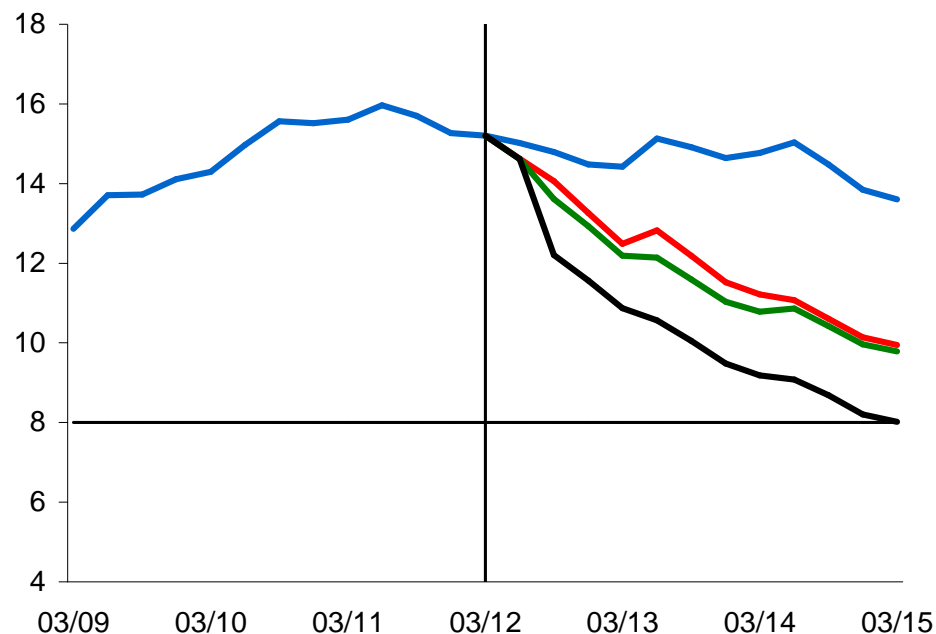
- Varianta se „ztrátou důvěry“ (pokles hodnoty domácích a zahraničních vládních dluhopisů ze zadlužených zemí EU, vyšší úrokové sazby, deprecie koruny) má jen mírně horší průběh.

- Razantnější dopad na bankovní sektor nastává pouze v kombinaci s předpokladem odpisu 50 % (upravených) expozic vůči mateřským skupinám:

- dodatečné ztráty 37 mld. Kč, kapitálové injekce cca 32 mld. Kč (0,8 % HDP).

Vývoj kapitálové přiměřenosti při dodatečných šocích

(v %)

- Základní scénář
- Evropa v depresi
- Evropa v depresi a ztráta důvěry
- + ztráta 50 % upravených expozic na mateřské skupiny

- Zátěžové testy i přes vysoce nepravděpodobnou a až extrémní zátěž ukazují, že český finanční sektor je na případný vysoce nepříznivý vývoj dobře připraven.
- Vzhledem k vývoji v eurozóně však musí banky udržovat vysokou kapacitu pro absorpci úvěrových a tržních ztrát.
- ČNB bude nadále věnovat zvýšenou pozornost sledování kvality úvěrových portfolií bank a družstevních záložen.
- ČNB provádí u úvěrových institucí pravidelný monitoring:
 - kapitálové přiměřenosti (na solo i konsolidované bázi),
 - úvěrového rizika
 - obezřetná kategorizace pohledávek,
 - dostatečnost tvorby opravných položek,
 - správné ohodnocení zajištění,
 - vazeb na mateřské skupiny.

Děkuji za pozornost

www.cnb.cz

prof. Ing. PhDr. Vladimír Tomšík, Ph.D.

Vladimir.Tomsik@cnb.cz